

OSTRAVAN.CZ

1. Pavel Cisořský, zakladatel Komorní scény Aréna, oslavil osmdesáté narozeniny

26.10.2023 ostravan.cz - Ladislav Vrchovský

Odkaz na originál

Klíčová slova: činoherních (2); ostravských (2)

Divadlu se Pavel Cisořský začal věnovat ve svých sedmnácti letech, kdy začal hrát ochotnické divadlo. Po absolvování gymnázia chtěl dál studovat, ale škola mu nedala doporučení. Dva roky odpracoval v provozu Vítkovických železáren, pak byl přijat ke studiu na Pedagogické fakultě v Ostravě. Obor tělocvik a čeština však z kádrových důvodů nedostudoval. Po dvouleté vojenské službě u posádky na letišti Mořnov u Ostravy zůstal v armádě jako civilní zaměstnanec. V mořnovské letištním klubu organizoval nejrůznější kulturní akce. Po roce 1968 však musel odejít, protože odmítl uznat okupaci vojsk Varšavské smlouvy jako bratrskou pomoc. Patnáct let pracoval v Městském kulturním středisku v Ostravě jako metodik pro divadlo a slovesnost a přitom působil jako režisér v ochotnických souborech. Přibližně v polovině osmdesátých let se stal dramaturgem a režisérem ostravského Divadla hudby. Komorní scéna Aréna byla založena v roce 1994, a Pavel Cisořský se stal hned jejím uměleckým šéfem. Tím zůstal až do roku 2005. Založení nového divadla, jehož prostřednictvím by mohl vstoupit do povědomí laické i odborné veřejnosti prezentací témat, která považoval v kontextu doby za důležité, bylo snem Pavla Cisořského. Díky svému působení v kulturním středisku získal mnoho poznatků z tvorby takzvaných malých scén, dnes bychom je mohli také řadit mezi alternativní divadla. A bylo to právě kouzlo malých scén, v šedesátých letech zařazovaných také pod termín divadla malých forem, kouzlo, kterým se tato divadla mohla pochlubit vedle bezprostřednosti, autentičnosti i aktuálnosti. Začal ho prosazovat i do inscenací slavných titulů světového repertoáru včetně Bulgakova či Shakespeara.

Na začátku devadesátých let, kdy se umělci začali obávat o osud nekomerčního umění, to byl doslova zázrak. Cisořskému nešlo o divadelní scénu nabízející komedie nevalné kvality. Spolu s Jaroslavem Pochmonem, ředitelem Divadla hudby, usilovali o kvalitu estetickou, obsahovou, tematickou i formální. A museli vyvinout nezměrné úsilí, aby pro svoji myšlenku získali vedení města. Pavel Cisořský zpočátku ve svých inscenacích obsazoval do některých rolí vynikající ochotnické herce. Nezapomenutelný stále zůstává například herec Divadla Na žíněnkách z Ostravy Hrabůvky Petr Böhm, kterému režisér Cisořský svěřil roli starého sluhy Firse v Čechovově Višňovém sadu. Tutéž roli Pavlu Cisořskému později nabídla Oxana Smilková ve své inscenaci téže hry v Komorní scéně Aréna. A Pavel pak následně začal ukazovat své nemalé herecké mistrovství.

Jako umělecký šéf v tandemu s ředitelkou Komorní scény Aréna Renátou Huserovou vedli své herce ke skromnosti, slušnosti a umělecké poctivosti. Dokladem jsou slova jeho syna Marka Cisořského, dnes předního českého herce. Když se Komorní scéna Aréna z původního působiště v dnešní Staré aréně na Masarykově náměstí přestěhovala do nových prostor divadla v budově u mostu Miloše Sýkory, Marek řekl: "My máme dokonce herecké šatny! I lidi, kteří pracují jako jevištní technici, a jiné, kteří dělají to, co jsme museli dělat my herci a vůbec všichni. To je téměř luxus, moci se zabývat jen prací na postavě a nemuset dělat všechno to ostatní, co je třeba, například uklízet scénu před následujícím představením."

Jednou z prvních inscenací po vzniku Komorní scény Aréna byla Průběžná O(s)trava krve s podtitulem Scénická škytavka/Pokus o duši města. Měla premiéru v Divadle hudby Ostrava ještě před oficiálním vznikem divadla. A stala se skutečnou kultovní a legendární inscenací, která získala nejvyšší ocenění na Festivalu **ostravských činoherních** divadel Ost-ra-var v roce 1997. V anketě časopisu Svět a divadlo byla nominována na titul hra roku 1996 a herec Tomáš Jirman tehdy získal za svůj výkon ocenění ze nejlepší herecký výkon roku.

Pavel Cisořský odvedl kvalitní režijní práci v desítkách inscenací realizovaných nejen v Komorní scéně Aréna, ale také v dalších divadlech v České republice. A stejně jako byl dobrým uměleckým šéfem a režisérem, byl dobrým, ba často i vynikajícím hercem. Například na adresu inscenace Gogolových Hráčů v režii Ivana Krejčího, která se v Komorní scéně Aréna hrála od roku 2013 do roku 2019, si zahrál i se svým synem Markem.

Kritik Vladimír Just se na jednom z **ostravských** festivalů **činoherních** souborů Ost-ra-var na adresu této inscenace vyjádřil slovy: "Pokud v sedmdesátých letech patřila k absolutní špičce mezi inscenacemi této hry ta v pražském Činoherním klubu s herci Josefem Abrahámem, Jiřím Zahajským, Jiřím Kodetem, Petrem Nárožným a dalšími mužskými hereckými hvězdami českého divadla v režii Ladislava Smočka, pak nyní je to tatáž hra v repertoáru KSA, kde hrají Albert Čuba, Marek Cisořský, Josef Kaluža, René Šmotek / Petr Panzenberger / Jan Chudý, Vlastimil Burda / Šimon Krupa, Vladislav Georgiev, Pavel Cisořský, Michal Čapka, Jan Lefner, kteří na tu pomyslnou špičku dnes dosahují".

Mezi Cisořského velmi úspěšné režijní opusy patří Kafkův proces ještě v ostravském Divadle hudby nebo Krocení ženy (Shakespeareovo Zkrocení zlé ženy). Tato režie ukázala, jak srozumitelně a zároveň silně byl schopen režisér Cisořský vyjádřit prostřednictvím klasické hry názor na postavení ženy jak v partnerském, tak veřejném životě v kontextu doby.

Dnes patří Komorní scéna Aréna k nejlepším, a tudíž i nejoceňovanějším českým divadlům. Během čtvrtstoletí své existence se vypracovala na špičku české divadelní scény. O tom svědčí zcela výjimečné úspěchy v celorepublikovém měřítku, završené čtyřnásobným nejvyšším oceněním Divadlo roku (2013, 2015, 2016, 2017).

Pavel Cisořský vždy chtěl, aby repertoár "jeho" divadla kriticky reflektoval naši současnost za pomoci klasických i současných autorů. Jedním z jeho vyřčených názorů jsou také slova: "Není divadlo dobré nebo špatné. Jediné, co je na divadle vždy špatné, je podbízivost".

